

East, west, north, and south, as far as the eye could see and the mind imagine, there were mountains, lakes and forests, and as our eyes slowly scanned the horizon from mountain to mountain, lake to lake, marvel to marvel, we began to understand something of the magic of the Sylene peaks. We began to understand how and why men become inspired by Norway's charms and *we* now understand *why* you

«...love with fond devotion
this (your) land that looms,
rugged, storm-scarred, o'er the ocean
with her thousand homes

*Av og til stopper vi resolutt opp og ser ut over fjellheimen
vår og føler oss fristet til å gjøre Henrik Rytters ord i
«Sumardag på tinden» til våre:*

FJELL - FJELL!

Her er ikkje anna enn berg å sjå!
Svaberg og flåberg,
gråberg, villberg —
tindar og taggar,
nutar og kambar,
rygger, eggjar, høer —
stup og gjel,

skarv og skag,
piggar og horn —
og gavlar og botnar,
fjell, fjell! —
av alle slag og skap
svarte, grå,
med skinande snøhette.

Markeslåtens påvirkning på vegetasjon og landskap

ASBJØRN MOEN

Områdene i vårt land som ligger opp mot — og i fjellet, regnes i alt vesentlig å tilhøre naturlandskapet. I naturlandskapet skal naturmiljøet være dominerende, og menneskeverket usynlig eller sterkt underordnet de naturgitte faktorer. Det landskap der store deler av naturen er omformet og raffinert for landbruksformål, kalles kulturlandskapet.

Inngrep i våre dager i fjellet gjennom vegbygging, kraftutbygging, gruvedrift o.a., kan på kort tid føre til veldige omforminger og ødeleggelser av naturlandskapet.

Tidligere tiders inngrep i fjellet var oftest mindre drastiske, og gikk som regel ut på å høste av naturens produksjon.

I mange dalfører i Norge har områdene opp mot fjellet utgjort en viktig del av næringsgrunnlaget. For mange bygder gjaldt at det meste av jordflekkene en hadde i dalen måtte brukes til dyrking av korn og annen menneskeføde. Gjennom seterbruket ble områdene opp mot fjellet nyttet som beiteområder en stor del av sommeren. Beitet foregikk innen bestemte områder, mens andre — oftest mer produktive — ble brukt til slåttemark. I tillegg til høy ble det brukt mye tilleggsfôr, som for en stor del også ble hentet fra seterstrøkene: lauv, lav, lyng, bær osv. Dessuten ble det i en helt annen utstrekning enn nå hogd ved og tømmer, både til driften i marka og heimebruk. Menneskene levde med naturen i det en kaller høstingsbruket. De områdene som ble mest intenst brukt i seter- og slåttebruket, kom til å bære sterkt preg av utnyttningen. Med en viss rett kan disse områdene sies å tilhøre kulturlandskapet.

Markeslåtten

Den del av utslåtten (slått på udyrket mark) som forekommer i områdene opp mot — og i fjellet, kaller jeg markeslått.